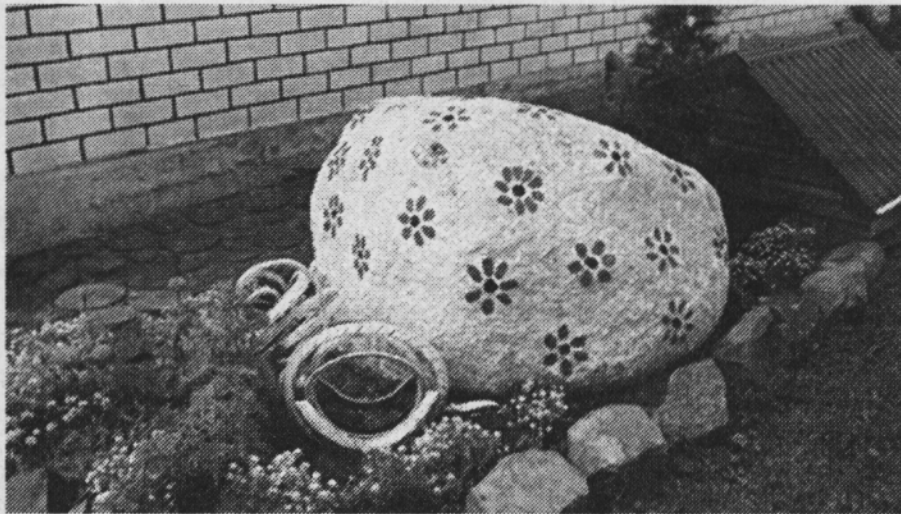

КАМІНЬ ДРОЗДОВИЧА

У далекому тепер 1926 році білоруський художник – графік, етнограф Язеп Дроздович відвідав південні села Пінського повіту. Побував він тоді і в наших Серниках та Морочному. Тож в художній спадщині цієї талановитої людини є замальовки церков цих сіл, а ще пейзаж вулиці села Серники, сільської каплиці та обрічного каменя із хрестом, обвішаним рушниками. Майже століття промайнуло із того часу, а цей камінь зберігся до тепер.

Прошкую сільською вулицею до подвір'я Василя та Лариси. Чепурна, доглянута хатина, поряд неї лежить червонуватого кольору камінь, із висіченим поглибленням якраз по середині. Об'ємом чималий і вагою, напевно, теж. А ще розмальований у білі квіти. Запитую у господарів: «Чи той, давній?»

- Так! – чую у відповідь. - Колишній, з незапам'ятних часів тут кимось покладений, – розповідає Лариса. - Але більше про нього нічого вам не розкажу, бо не тутешня я. Може тітка Марія щось більш знає, вона старіша. Марія Іванівна Полюхович, ніяковіючи від уваги до себе незнайомої людини, розпочинає:

- А що я можу сказати? Давно цей камінь тут лежить. Пам'ятаю, на ньому ще був хрест, якраз на цім місці, де ямка видніється. На хрест вішали рушники, так як тепер на дерев'яні, на роздоріжжі. І цей камінь якраз і лежить на колишнім перехресті вулиць. Пам'ятаю, у радянський час, коли хрести спилювали, й каменя цього захотіли прибрати. Три

трактори зчепили один до одного, а зрушити з місця не змогли. Тільки повернули на бік. Чи то воля Божа не дала його здвинути із місця, чи у техніки сили не вистачило? Ніхто не знає. Так і остався він лежати на своєму місці. А хрест зірвали.

Поки розмовляю із жінками, під'їхав і господар. Василь Васильович дивується, що цікавлюсь їхнім каменем. Довелось дещо із історії таких оброчних каменів розповісти. А вони, як читав у дослідницькій літературі, на Поліссі не такою вже й рідкістю були. В дохристиянський час служили за капища у язичницькій релігії. З християнством набули іншого значення. На них вмуровували, чи висікали хрести і причиняли до нової релігії. У нашому регіоні такі камені поширені у східному Житомирському Поліссі, а щоб тут, на південній Пінщині, то невідомо. Серницький камінь, чи як я вже його прозвав про себе, камінь Дроздовича, мабуть, єдиний, що зберігся через віки. Йому, може, й тисячоліття буде.

Господар стверджує: - Цей камінь росте, бо в об'ємах збільшився від тоді, коли я його вперше запам'ятав. Під каменем у траві нащупуємо ще одну кам'яну твердість, немов підмурівок для цього, що на поверхні. Ймовірно, що це одна велика кам'яна брила, чиїмось руками із верху обсічена у овальний контур. А може і вітрами за століття обвітрена і відшліфована. Загадок цей дивовижний серед поліської низини кам'яний об'єкт, якщо зважити і на те, що під ним у землі ще є, зберігає чимало. Мабуть, цих загадок ніхто і ніколи не розгадає. Як і не дізнаємось, чому саме його Язеп Дроздович замалював. Чи не мав він таку норувисту силу, котра не відпустила художника із цього села, допоки не змалює на папір? Передбачаючи, що згодом, втратить свою сакральну, релігійну цінність. Хто тепер скаже?

Серницька капличка, теж зображена на малюнку Дроздовича, стояла неподалік цього каменя. Її зруйнували у часи випробування для віруючих. Про це розповіла мені вісімдесятисемирічна Ольга Полюхович. Вона ж і розказала, що колись перед Пасхою приходили жіночки із сусідніх хат і прикрашали його, як ми тепер хрести вбираємо. Прикрашали із вірою до Бога, і він напевно уберегав людей у їхніх сподіваннях. Як і зараз оберігає обійстя молодого подружжя Полюховичів.

Андрій ВОЙТОВИЧ